

Memento mori – Kun aika vääristyy

Turun yllä kumisivat viisi ja puoli tuntia tuomiokirkon kellot merkiksi siitä, että pormestari Nicolaus Lietzenin edesmenneen puolison Katarina Balthazarsdotter Wernlen tomumajaa laskettiin 22. maaliskuuta kirkon pääkuorin hautakammioon. Kunniallisen ja pidetyn vaimo Katarinan maanpäällinen aika oli päättynyt viisi päivää aikaisemmin. Vainaja oli kuollessaan vain 39-vuotias. Hautajaisia edeltävät päivät olivat vääristäneet ja pysäyttäneet hänen perheensä elämän. Sekä leski että lapset joutuivat kokemaan tuon lohduttoman ajan mukanaan tuomat murheet, oudot näyt ja äänet. Vaimo Katarinan muistoksi painettu hautajaiskirjoitus kertoo tarkemmin perheen tunnoista.

Pormestarin talon viimeiselle tervehdykselle varatut huoneet oli verhottu mustalla. Peilit oli peitetty ja lepattava kynttilänvalo loi varjoja. Tämä vaikutti vahvasti pieniin äidittömiin lapsiin, joita hämmensi vielä lisäksi äidin outo liikkumattomuus katafalkille nostetussa arkussa. Pormestari murehti kovin lastensa kohtaloa.

"Kun kuulen pienten äidittömien lasteni itkun,
en voi kuin kyynelehtiä ja huokailla.
Lapset kysyvät mitä outoa ääntä kodistamme kuuluu.
Jotain uutta lienee matkalla,
kaikilla ovat silmät kyynelissä
ja suruvaatteet yllä
ja kellot soivat.
Jumala lohduttakoon teitä pienet lapseni,
sillä se mitä nyt tapahtuu,
ei voi teitä lohduttaa.
Teidän äitikutanne makaa paareilla
enkä saata puhua siitä.
Jumala ottakoon teidät suojiinsa."

Pormestari Lietzen itse koki äkillisen menetyksen aikuisen miehen tuskana. Hänen elämänsä pysähtyi ja hän mietiskeli yön unettomina ja yksinäisinä tunteina kohtaloaan.

"Kuolema on tullut talooni
ja sitä minä valitan.
Hän on riistänyt minulta vaimoni,
joka oli kotini valo.
Hän kuoli kesken parhaita vuosiaan
ja nuoruutensa kukoistuksessa.
Sydämeni riutuu surusta
tästä raskaasta iskusta.
Voi minua tuskaista mies raukkaa!
Suru minut kohtasi niin yllättäen
ja teki päiväni yksinäisiksi."

Pormestari tunsu itsensä sururunon sanojen mukaan lisäksi häkkilinnuksi, joka voipui itkusta istuessaan yksin kotona. Siellä hän ajatteli hyvää puolisoaan ja hänen sydämensä riutui kaipauksesta. Koska hänen vaimonsa, hänen lohtunsa, ilonsa ja huvinsa, oli otettu häneltä pois, Hän heräsi usein yöllä kaipauksesta ja tunsu itsensä aamulla täriseväksi raunioksi.

Aika, tuo surun herra, toi kuitenkin perheelle lohtua kuluessaan. Hyvä puoliso ja äiti pysyi perheen mielessä läpi elämän. Kunkin tuli kuitenkin jatkaa elämäänsä. Pormestari hankki äidittömille lapsilleen uuden äidin suruvuoden päätyttyä.

Kirjoittaja on Turun yliopiston Suomen historian tutkija ja erikoistunut Turun kaupunkihistoriaan.